

Uppdrag om att se över reglerna om intäkter på naturgasområdet

Regeringen har den 17 december 2020 gett Energimarknadsinspektionen (Ei) i uppdrag att se över regleringen av naturgasföretagens intäkter från överföring av naturgas, lagring av naturgas eller tillträde till en förgasningsanläggning. Enligt uppdraget bör reglerna i större omfattning harmonisera med motsvarande reglering av intäkter för elnätsverksamhet. I uppdraget ingår även att Ei ska beakta att avkastningen på det kapital som används i verksamheten bör bestämmas med metoder som är allmänt vedertagna, transparanta för aktörerna och tar nödvändig hänsyn till förhållandena på kapitalmarknaden samtidigt som gasnätskundernas intressen beaktas.

Uppdraget skulle avrapporteras den 13 april 2021. Ei begärde dock förlängd tid med hänvisning till att förvaltningsrätten i Linköping i februari 2021 i mål gällande intäktsramsregleringen för elnät fastställde att den så kallade intäktsramsförordningen strider mot såväl ellagen (1997:857) som elmarknadsdirektivet (2009/72/EG). Detta sammantaget med att det pågick en prövning i Europeiska unionens domstol (EU-domstolen) gällande elmarknadsdirektivet gjorde att Ei ansåg att det fanns en osäkerhet kring hur de nuvarande regelverken på el- och naturgasområdena kan tillämpas. Regeringen beviljade förlängd tid till den 31 december 2021.

Den 2 september meddelande EU-domstolen dom i mål C-718/18 angående en talan om fördragsbrott som väckts av Europeiska kommissionen gentemot Förbundsrepubliken Tyskland. Domen i EU-domstolen innebär väsentligt förändrade förutsättningar när det gäller Ei:s möjligheter att fullfölja uppdraget från regeringen.

EU-domstolens dom den 2 september 2021

I EU-domstolens dom fastställs bland annat att den nationella tillsynsmyndigheten enligt elmarknadsdirektivet och gasmarknadsdirektivet (2009/73/EG), fått särskild

befogenhet att fastställa eller godkänna åtminstone metoderna för att beräkna eller fastställa villkoren för anslutning och tillträde till nationella nät, inklusive tillämpliga tariffer, samt villkor för tillhandahållande av balansjänster. Detta är befogenheter som direkt förbehålls de nationella tillsynsmyndigheterna. EU-domstolen anger också att tilldelningen till en annan myndighet av befogenheten att fastställa vilka omständigheter som är av vikt för fastställande av tariffer, såsom vinstmarginalen, inte är förenlig med dessa bestämmelser.

Förutom den exklusiva befogenheten som EU-domstolen anger att de nationella tillsynsmyndigheterna har, tydliggör domstolen också myndigheternas oberoende. EU-domstolen fastställer att de nationella tillsynsmyndigheterna ska kunna agera fritt utan instruktioner eller påtryckningar från de organ i förhållande till vilka oberoendet ska säkerställas. När det gäller beslutsfattande ska myndigheterna vidare kunna fatta sina beslut självständigt, enbart på grundval av allmänintresset och utan att behöva följa några externa instruktioner från andra offentliga eller privata organ. Detta för att säkerställa att de mål som eftersträvas med direktivet iakttas.

EU-domstolen fastställer vidare att det är nödvändigt att de nationella tillsynsmyndigheterna är fullständigt oberoende i förhållande till ekonomiska och offentliga aktörer, så att de beslut som fattas verkligen är opartiska och icke-diskriminerande. Detta gäller enligt EU-domstolen oavsett om det rör sig om förvaltningsorgan eller politiska organ, och i det sistnämnda fallet både innehavare av den verkställande makten och lagstiftningsmakten. EU-domstolen menar att detta är nödvändigt för att de nationella tillsynsmyndigheterna ska kunna anta ett långsiktigt perspektiv, vilket är nödvändigt för att uppnå målen i el- och gasmarknadsdirektiven.

Ei anser att det i nuläget inte är lämpligt att föreslå ändrade regler avseende intäktsramsregleringen för gas

EU-domstolens dom innebär att det finns anledning att göra en översyn av samtliga nuvarande bestämmelser i gasnäts- och elnätsregleringen som omfattas av den exklusiva befogenheten som EU-domstolen anger att de nationella tillsynsmyndigheterna ska ha. Nuvarande förordning (2014:35) om fastställande av intäktsram på naturgasområdet (intäktsramsförordningen) innehåller flertalet detaljerade bestämmelser och ett antal bemyndiganden till Ei om att få meddela föreskrifter i specifika frågor.

Med anledning av det rådande rättsläget, anser Ei att det i nuläget inte är lämpligt att föreslå nya regler i lag eller förordning i intäktsramsregleringen för naturgas inom den exklusiva befogenheten som EU-domstolen anger att de nationella tillsynsmyndigheterna ska ha.

Beslut om denna skrivelse har fattats av generaldirektören Anne Vadasz Nilsson. Vid den slutliga handläggningen deltog även ställföreträdande generaldirektören Tony Rosten, chefsjuristen Göran Morén, chefsekonomen Therése Hindman Persson samt juristen Maria Gustafsson, föredragande.

Beslutet har fattats digitalt och saknar därför underskrifter.

Anne Vadasz Nilsson

Maria Gustafsson

Skrivelsen publiceras i e-diariet som nås via Ei:s webbplats.

2021-12-07

2020-103976-0016